

Til:

Regjeringen, Energidepartementet
Adresse: Postboks 8148 Dep, 0033 Oslo
postmottak@ed.dep.no

Fredrikstad 2024-05-14

Innspill virkemiddelutredning 24/815

FREVAR KF* (FREVAR) takker for muligheten til å gi innspill til utredningen fra Oslo Economics og SINTEF, om virkemidler for karbonfangst fra industri og avfallsforbrenning. Vi anerkjenner og støtter det arbeidet som regjeringen gjør på flere nivå gjennom utredninger og rapporter for å fremme CO₂-håndtering som et viktig bidrag til å nå Norges klimamål.

Vi trenger rammevilkår som gir forutsigbarhet i en nødvendig klimaomstillingsfase for å planlegge og implementere karbonfangst og lagring (CCS) på avfallsforbrenning, som har en essensiell funksjon i samfunnet ved håndtering av avfall samt bidrar med varmeproduksjon i lokalsamfunnet.

Avfallsforbrenning har som hovedhensikt å destruere avfall som ønskes ut av kretsløpet. Vi ønsker økt materialgjenvinningsgrad, men ser samtidig at det vil være avfall til forbrenning også i fremtiden. Øra er et gjenvinningscluster i Norge, hvor det behandles store mengder avfall hvert år. Østfold Avfallssortering (ØAS) skal bygge sorteringsanlegg for husholdningsavfall på Viken Park. Avfall fra ØAS som ikke kan materialgjenvinnes må behandles videre med avfallsforbrenning.

Dernest skal energien utnyttes lokalt. Energigjenvinning av avfall på Øra (FREVAR og Saren Energy BIO-EL) skjer med svært høy energieffektivitet. Avfallsenergi fra FREVAR erstatter fossil energi som LNG og LPG hos nærliggende samfunnskritiske industribedrifter. Bedriftene produserer blant annet kjemikalier til rensing av vann. På sikt vil effekten i EL-nettet øke også på Øra, men nær utslippsfri energi fra avfallsforbrenning med CCS vil fortsatt være viktig, blant annet for å ta bort store effektpådrag til industriprosesser og fjernvarme.

Øra er en hot spot for CCS, da vi kan fange CO₂ fra to forbrenningsanlegg med svært høy energiutnyttelse i samme fangstanlegg. Lokalisering nær Borg Havn gir mulighet for fremtidig utskiping av CO₂. Annen nærliggende industri med potensiale for fangst av CO₂, kan gi mulighet for økte mengder fangst i distriktet.

Dessverre er det slik at markedet ikke etterspør karbonfangst på avfallsforbrenning. I anbud for forbrenning av avfall er det i hovedsak pris som blir avgjørende. Det trengs derfor virkemidler for å få realisert karbonfangst fra avfallsforbrenning. Den beste løsningen, slik vi ser det er omvendt avgift. Velger man aksjoner, så er risikoen at prosjektene ikke blir tilstrekkelig finansiert, det blir kun noen få, og gjerne store og sentrale anlegg som vil kunne få støtten.

Dersom kun anleggene i de største byene får støtte, kan det resultere i at samfunnskritiske leveranser går tapt, samfunnskritisk industri kan dø ut, arbeidsplasser kan gå tapt, vi tar ikke hånd om vårt eget avfall, vi gir fra oss muligheten til å bygge opp gode avfallsbehandling med

CCS, samt at løsningen slik vi ser det gir større risiko for å ikke nå klimamålene våre. Å flytte avfallsforbrenningen til større anlegg, kan videre være lite hensiktsmessig dersom energien fra avfallet ikke kan utnyttes fullt ut.

Produsentene som setter plast på markedet, og som kun dekker kostnader knyttet til andelen som gjenvinnes, må ta slutt. Disse aktørene må også ta større ansvar for sluttbehandlingen. Plast har begrenset levetid også når det materialgjenvinnes. Og vil tilslutt ende i et forbrenningsanlegg.

FREVAR mener følgende er viktig:

- Vi støtter Oslo Economics i at avgifter/kvoter og subsidier er de mest egnede offentlige virkemidlene, spesielt fremfor krav og offentlig eierskap.
- **En form for direktetildeling til avfallsforbrenningsanlegg er det vi mener i størst grad vil sikre rask igangsetting.** Omvendt avgift er et bedre virkemiddel for CCS på avfallsforbrenningsanlegg enn auksjoner. Ved auksjoner blir kun noen få, og gjerne store og sentrale anlegg kunne få støtten. Og det vil det bety stor usikkerhet for å nå frem for mindre anlegg. Støtteordningen må sikre at Norge og kommunene når klimamålene som er satt.
- Individuell tildeling der et prosjekt får en fast kontrakt vil være risikoavlastende og skape forutsigbarhet for aktøren samt være administrativt håndterbart.
- Ved en eventuell **auksjonsordning er det essensielt at den planlegges med forutsigbarhet, bl.a. om det legges opp til en serie med auksjoner.**
- Ved valg av auksjoner bør i tillegg til pris andre kriterier vektlegges. Et kriterium kan feks være effektiv bruk av energi. Dette kan være energieffektive anlegg som leverer energi til kunder som erstatter fossil energi med «nær utslippsfri» avfallsenergi, eller avlaster strømmettet.
- FREVAR mener det er viktig at støtteordningen sikrer at Norge både håndterer eget avfall, samt at ordningen fører til at vi ikke gir fra oss verdifull energi fra lokalsamfunnene. Videre er det viktig at ordningen sikrer at anleggene kan raskt komme i gang. **FREVAR KF støtter derfor Oslo Economics' forslag om subsidieordning som dekker både investering og drift.**
- Én kontrakt som gir støtte til fangst av CO₂ for **alle utslipp, biogene og fossile**
- Kontrakten må være **gyldig i minst 15 år og inflasjonsjusteres** (noe restrisiko vil da markedsaktørene ta) og være en løpende inntektsstøtte
- Forenklede auksjoner for små utslippspunkt (f.eks. mellom 50' og 250') med både biogene og fossile utslipp. Som kan sikre de mest energieffektive avfallsforbrenningsanleggene.
- Staten må ta en koordinerende rolle i utvikling av transport og lagertjenester
- Staten garanterer for tilgang på permanent lagring
- Investeringsstøtte vil være risikoavlastende, redusere total kostnader og muliggjøre høye kapitalinvesteringer

FREVAR ønsker også å vise til KAN, Klimakur for avfallsforbrenning sine innspill.

** FREVAR KF som bl.a. drifter ett av landets mest energieffektive avfallsforbrenningsanlegg. Anlegget behandler årlig mellom 72-90 000 tonn kommunalt restavfall, næringsavfall og farlig avfall. Energien fra avfallet leveres industribedriftene på Øra i Fredrikstad, hvor den avfallsbaserte energien erstatter fossil energi som olje, naturgass eller propan. Anlegget har derfor allerede en positiv klimaeffekt. Denne vil bli ytterligere forsterket om anlegget etablerer et karbonfangstanlegg. Fra forbrenningsanleggene på Øra er det potensiale til å fange 120 000 tonn CO₂ årlig. Dette planlegges, gitt at rammebetingelsene for dette er til stede. FREVARs forbrenningsanlegg er ett av tre avfallsforbrenningsanlegg som er klassifisert av Miljødirektoratet som kvotepliktige. For mer informasjon om FREVAR KF se www.frevar.no*